

Ký ức, thời gian dưới ngòi bút của Kazuo Ishiguro, Nobel Văn Học năm nay

Thu Hằng

RFI – Phát thứ sáu, ngày 06 tháng 10 năm 2017

Nhà văn Anh gốc Nhật Kazuo Ishiguro, tân khôi nguyên Nobel Văn Học 2017, trả lời phỏng vấn bên ngoài nhà riêng tại Luân Đôn, ngày 05/10/2017. REUTERS/Toby Melville

“Bằng những cảm xúc dạt dào, văn chương của ông (Kazuo Ishiguro) đánh thức góc sâu thẳm, huyền bí trong chúng ta và mọi liên hệ với thế giới”... “Hãy lấy một chút từ Jane Austen, một chút từ Franz Kafka, thêm một phần của Marcel Proust và bạn có được điều gì đó giống phong cách viết của Kazuo Ishiguro”. Bằng những từ ngữ trên, Viện Hàn Lâm Thụy Điển nhận xét và tân khôi nguyên Nobel Văn Học 2017, nhà văn Anh gốc Nhật Kazuo Ishiguro.

Theo cha mẹ đến Anh Quốc từ năm 6 tuổi, Kazuo Ishiguro (sinh ngày 08/11/1954 tại Nagasaki) chưa từng nghĩ một ngày sẽ theo nghiệp văn chương. Ông từng mơ biểu diễn ghi-ta trên sân khấu nhạc rock hơn là cảm bút, vì 5 tuổi, cậu bé Kazuo đã biết chơi piano và 14 tuổi, đã chơi thành thạo ghi-ta.

Suốt thời thanh niên trong những năm 1970, Kazuo Ishiguro không đoái hoài đến văn chương vì “có rất ít nhà văn gây phản kích, ngoài Kerouac và Beat Generation”, như ông từng thừa lộ với tạp chí L'Express năm 1997 khi giới thiệu với độc giả Pháp cuốn *The Unconsoled* (tạm dịch : *Không khuây*

kh₁a).

Cu₁i cùng, ông chọn con đường văn chương khi b₁t đ₁u “đ₁i chi₁u giữa cuộc s₁ng ₁ Anh với nhi₁u sự kiện di₁n ra trong nước Nhật ngày trước. Năm 23 tu₁i, tôi mu₁n trư₁ng thành và mu₁n làm s₁ng lại ký ức c₁a quê hương mình mà tôi có c₁m giác đang bi₁n m₁t”. (L’Express, 1997).

T₁t nghiệp trường đại học Kent năm 1978 và nhận bằng thạc sĩ khóa sáng tác văn chương c₁a trường đại học East Anglia năm 1980, ông b₁t đ₁u sự nghiệp sáng tác từ năm 1982 với tác ph₁m đ₁u tay *A Pale View of Hills* (tạm dịch : *Những ngọn đ₁i xa mờ*), đoạt gi₁i thư₁ng Winifred Holtby c₁a Viện Văn Học Hoàng gia Anh, ti₁p theo là *An Artist of the Floating World*(1986). C₁ hai tác ph₁m gợi lại một nước Nhật thời hậu chi₁n, ch₁t vật đứng lên từ đ₁ng đ₁ nát, v₁ s₁ phận c₁a các nhân vật bị coi là “ph₁n qu₁c”.

Từ đó đ₁n nay, ông vi₁t thêm nhi₁u cu₁n ti₁u thuy₁t khác, với ch₁t lượng khá ₁n định : *The Remains of the Day* (tạm dịch : *Tàn dư ngày ₁y*, 1989, đoạt gi₁i Booker), *The Unconsoled* (tạm dịch : *K₁ không khu₁y kh₁a*, 1995), *When We Were Orphans* (tạm dịch : *Khi chúng ta m₁ côi*, 2000), *Never Let Me Go* (*M₁i đừng xa tôi*, 2005) và *The Buried Giant* (*Người kh₁ng l₁ ng₁ quên*, 2015) và một tập truyện ng₁n *Nocturnes : Five Stories of Music and Nightfall* (*Dạ khúc : Năm câu chuyện v₁ âm nhạc và đêm bu₁ng*, 2009).

Cu₁n ti₁u thuy₁t *Never Let Me Go* (*M₁i đừng xa tôi*) đ₁ợc *Time Magazine* x₁p vào danh sách 100 cu₁n sách ti₁ng Anh hay nh₁t từ năm 1923 đ₁n năm 2005. *The Remains of the Day* đ₁ợc James Ivory chuy₁n th₁ thành phim cùng tên năm 1993 với hai di₁n viên chính Anthony Hopkins vào vai qu₁n gia Stevens tận tụy, lịch thiệp ch₁p nhận ch₁i b₁ và ch₁n sâu c₁ tình yêu

thậm lắng với cô Kenton (Emma Thompson) dành cho ông. Năm 2010, khát khao tình yêu, hạnh phúc trong thế giới “*giấc mơ*” của ba nhân vật Kathy, Ruth và Tommy có chung một số phận được định đoạt trong *Mãi đừng xa tôi* được Mark Romanek đưa lên màn ảnh nhỏ.

Hai tác phẩm được chuyển thế thành phim này cùng với cuốn *The Unconsoled* nằm trong danh sách ba tác phẩm cần đọc, theo nhật báo *Le Figaro*, nhân dịp công bố tân khôi nguyên Nobel Văn Học 2017.

Bìa ba tác phẩm của nhà văn Kazuo Ishiguro được Nhã Nam xuất bản tại Việt Nam. RFI / Tiếng Việt

Tác phẩm của Kazuo Ishiguro : 10 năm có mặt tại Việt Nam

Riêng tại Việt Nam, tiểu thuyết gia Kazuo Ishiguro không phải là một tên tuổi xa lạ. Ba trong số tám tác phẩm của ông đã được Nhà xuất bản Nhã Nam kết hợp với Hội Nhà Văn biên dịch và phát hành : [*Mãi đừng xa tôi*](#), [*Dạ khúc*](#) : Năm câu chuyện về âm nhạc và đêm buồn, [*Người không lạ ng quên*](#).

Trên lời RFI tiếng Việt, anh Nguyễn Xuân Minh, phụ trách bản quyền của Nhã Nam, giới thiệu thêm về tân khôi nguyên Nobel Văn Học 2017.

RFI : Nhà xuất bản Nhã Nam dịch và phát hành ba tác phẩm của nhà văn Kazuo Ishiguro từ cách đây vài năm, dĩ nhiên trước khi ông được trao giải Nobel Văn Học 2017. Những điểm nổi bật nào của nhà văn Anh gốc Nhật đã thu hút Nhã Nam ?

Nguyễn Xuân Minh : Tác phẩm đầu tiên của Kazuo Ishiguro mà Nhã Nam xuất bản là tác phẩm *Mãi đừng xa tôi*, không phải là vài năm trước mà là 10 năm trước, từ những năm đầu tiên Nhã Nam mới thành lập. Sau đó, đầu năm 2015, chúng tôi ra tiếp một tập truyện ngắn

của ông tên là *Dạ khúc : Năm câu chuyện về âm nhạc và đêm buồn*. Và gần đây nhất, chúng tôi mới ra tác phẩm, và cũng là tác phẩm mới nhất của ông, *Người không lẽ nào quên*.

Tác giả này đã được Nhã Nam khai thác từ những năm đầu tiên. Vì khi đó chúng tôi có quan niệm muốn giới thiệu những tác giả văn chương đương đại, có phong cách đặc biệt, gần với độc giả Việt Nam, bởi vì khi đó, thị trường sách văn học Việt Nam, trong thời điểm 10 năm trước, không được phong phú như bây giờ. Chúng tôi cảm thấy cần có trách nhiệm giới thiệu những tác giả xuất sắc của văn chương thế giới, như Ishiguro, Ian McEwan, Salman Rushdie, Margaret Atwood và Murakami gần với độc giả Việt Nam.

Khi đó, cùng với Ian McEwan, Ishiguro là một trong hai tác giả người Anh mà chúng tôi lựa chọn, vì chính văn chương rất đặc trưng của nước Anh. Dù ông là người gốc Nhật, nhưng ảnh hưởng của góc gác đời với văn chương của ông không nhiều, mà ông viết rất đặc trưng chính Anh. Chính vì thế, chúng tôi đã muốn giới thiệu tác giả này với độc giả Việt Nam từ 10 năm trước.

RFI : Có nhiều ý kiến cho rằng văn phong của Kazuo Ishiguro mang phong cách cổ điển, đôi khi quá trau chuốt về câu chữ. Liệu đời này có phải là một truyện dài thu hút nhiều độc giả Việt Nam hơn, khi mà hiện nay nhiều tác phẩm được viết với phong cách nhẹ nhàng đang rất “ăn khách” ?

Nguyễn Xuân Minh : Về mặt đón nhận, khi chúng tôi xuất bản *Mãi đừng xa tôi* lần đầu tiên, chúng tôi nhận được nhiều lời khen và nhận xét tích cực từ giới phê bình và độc giả yêu văn chương. Tuy nhiên, cũng như nhiều tác giả văn chương đương đại khác rất nổi tiếng trên thế giới, khi mà xuất bản tại Việt

Nam, các tác phẩm này đều khá kén chọn độc giả và không phải có nhiều người biết đến tác phẩm *Mãi đừng xa tôi*. Một phần cũng do khi đó, công tác truyền thông của Nhã Nam chưa tốt lắm nên chúng tôi lấy làm tiếc là không có nhiều người biết đến tác phẩm này. Đây cũng là một phần nguyên nhân khiến chúng tôi đã không nghĩ đến xuất bản tiếp các tác phẩm của Ishiguro.

Đến năm 2013-2014, chúng tôi nhận được một vài tác phẩm mới do người đại diện của tác giả gửi đến, vì Nhã Nam là đơn vị đầu tiên xuất bản Ishiguro tại Việt Nam, nên khi có tác phẩm mới, họ gửi đến. Chúng tôi đọc thử và cảm thấy là văn phong và câu chuyện của ông đều rất tuyệt vời và chúng tôi nghĩ là không thể không tiếp tục xuất bản, nên chúng tôi tiếp tục mua bản quyền thêm ba cuốn của Ishiguro : *Dạ Khúc*, *Người không lẽ nào quên* và cuốn nổi tiếng nhất của ông là cuốn được giải Booker là *The Remains of Day*, tạm dịch là *Tàn dư ngày ấy*. Cuốn này là cuốn đạt giải cao nhất của ông và khá dày và tương đối khó dịch nên chúng tôi hy vọng có thể xuất bản được vào năm 2018.

RFI :Độc giả Việt Nam đón nhận các tác phẩm của nhà văn Anh gọc Nhật này như thế nào ?

Nguyễn Xuân Minh : Trước khi ông được giải Nobel, cũng có một bộ phận độc giả yêu văn chương nước ngoài, yêu văn chương Anh rất thích tác phẩm này (*Xin đừng xa tôi*) và cũng có nhiều người đã gửi thư và gửi tin nhắn cho chúng tôi, yêu cầu chúng tôi xuất bản thêm các tác phẩm của ông. Tuy nhiên, như tôi đã nói trước là văn chương của ông khá kén độc giả. Con số bán hàng ở Việt Nam cho thấy chưa phải là có nhiều người thực sự đọc và yêu thích Ishiguro.

Thực ra, mỗi khi có một cuốn sách quan trọng được

xuất bản, chúng tôi đều có gắng tổ chức chương trình tọa đàm, những buổi ra mắt để giới thiệu sách đến với độc giả. Ví dụ khi cuốn *Mãi đừng xa tôi* được xuất bản lần đầu, chúng tôi cũng có một buổi tọa đàm, giới thiệu tác phẩm này ở Hội Đồng Anh (Hà Nội). Có khá đông đồng phóng viên và bạn đọc đến tham dự buổi ra mắt này. Buổi đó khá là lớn.

Sau khi ông được giải Nobel, tất nhiên chúng tôi hy vọng rằng cuốn sách này sẽ được nhiều độc giả biết đến hơn và được đọc rộng rãi ở Việt Nam.

Kazuo Ishiguro (dịch giả Trần Tiễn Cao Đăng), *Mãi đừng xa tôi*, NXB Văn Học, Nhã Nam, 2013, 434 trang.

Kazuo Ishiguro (dịch giả An Lý), *Dạ khúc : Năm câu chuyện về âm nhạc và đêm buồn*, NXB Nhã Nam, 2013, 294 trang.

Kazuo Ishiguro (dịch giả Lan Young), *Người không lãng quên*, NXB Văn học, Nhã Nam, 2017, 460 trang.

Nguồn:

<http://vi.rfi.fr/viet-nam/20171006-nobel-van-hoc-2017--ky-uc-thoi-gian-duoi-ngoi-but-cua-kazuo-ishiguro>

Cuốn *The Remains of the Day* có thể mua trên Amazon, paperback, với giá \$9.60:

https://www.amazon.com/Remains-Day-Kazuo-Ishiguro/dp/-0679731725/ref=sr_1_1?s=books&ie=UTF8&qid=1507403861&sr=1-1&keywords=Kazuo+Ishiguro%29